

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

Бюджетний менеджмент

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи
для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності «**Фінанси, банківська справа та страхування**»
освітнього ступеня магістр

Затверджено
на засіданні кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Протокол № 4
від 20 жовтня 2016 р.

Чернігів, ЧНТУ 2016

Бюджетний менеджмент. Методичні вказівки до практичних занять і завдання для індивідуальної та самостійної роботи для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітнього ступеня магістр / Укл.: Коваленко Л. О., Зеленський С. М., Лук'яшко П. О. – Чернігів: ЧНТУ, – 2016. – 48 с.

Укладачі: Коваленко Лариса Олексіївна, кандидат економічних наук, професор
Зеленський Сергій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент
Лук'яшко Павло Олександрович, кандидат економічних наук, доцент

Відповідальний за випуск: Ільчук В. П., завідувач кафедри
фінансів, банківської справи та страхування,
доктор економічних наук, професор

Рецензент: Ільчук В. П., завідувач кафедри
фінансів, банківської справи та
страхування, доктор економічних наук, професор

ВСТУП

Методичні вказівки для практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи з дисципліни «Бюджетний менеджмент» розроблені у відповідності з робочою програмою і призначені для магістрів денної, заочної та післядипломної форми навчання спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».

Методичні вказівки містять навчально-методичне забезпечення, необхідне для самостійного опанування теоретичних основ дисципліни і набуття необхідних практичних навичок проведення операцій з виконання бюджету держави та обґрунтування прийнятих рішень.

Вказівки укладені таким чином, щоб дати студенту чіткі орієнтири для підготовки відповідей на теоретичні питання, що виносяться на обговорення на практичних заняттях; завдання для самостійного опрацювання даних аспектів теми з метою поглиблення знань студентів і перевірки рівня їх підготовки з даної дисципліни та загальноосвітньої підготовки. До методичних вказівок включено індивідуальні завдання по підготовці рефератів з проблемних питань кожної теми курсу, вивчення яких вимагає проблемного ознайомлення з літературними джерелами, зокрема, додатковою літературою; а також перелік основних законодавчих актів, нормативних документів, підручників та статей, які дають можливість більш ґрунтовного вивчення даної теми. Також наведені практичні завдання для формування у студентів професійних навичок і вмій, необхідних для виконання майбутніх професійних обов'язків фінансиста. Найскладніші завдання розраховані на аудиторну роботу під керівництвом викладача.

Така побудова змісту методичних вказівок спрямована на досягнення основної мети практичних занять з дисципліни, зокрема:

- закріплення та поглиблення знань студентів, отриманих при прослуховуванні лекційного курсу, відповідно до робочої програми;
- формування умінь і навичок аналізу та узагальнення матеріалу по певній проблемі, виконання аналітичних розрахунків, формування логічних і обґрунтованих висновків та пропозицій;
- створення умов для забезпечення належної підготовки студентів до екзамену з дисципліни.

Тема 1. СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Питання для обговорення:

1. Сутність, мета та задачі бюджетного менеджменту.
2. Функції бюджетного менеджменту.
3. Бюджетний процес.
4. Складові бюджетного менеджменту.

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки:

1. Визначте об'єкт, предмет і суб'єктів бюджетного менеджменту.
2. Дайте визначення сутності бюджетного менеджменту, його мети та завдань.
3. На яких принципах базується бюджетний менеджмент?
4. Охарактеризуйте зміст загальних функцій бюджетного менеджменту.
5. За якою ознакою виділені конкретні функції бюджетного менеджменту та у чому полягає їх зміст?
6. Назвіть учасників бюджетного процесу.
7. Визначте стадії бюджетного процесу та завдання кожної з них.
8. Яка роль відводиться підсистемам бюджетного менеджменту у реалізації бюджетної політики держави?
9. Якими нормативно-правовими актами регулюються бюджетні відносини в Україні?
10. Які завдання реалізує підсистема інформаційного забезпечення бюджетного менеджменту?

Завдання для індивідуальної роботи:

Реферати на тему:

1. *Розвиток бюджетного менеджменту як важливої галузі науки про управління.*
2. *Управління бюджетним процесом у світлі Бюджетного кодексу України.*
3. *Проблеми гласності і відкритості бюджетного процесу в Україні.*

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
3. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
4. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – XXI, 2007. – 280 с.
5. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.

6. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
7. Управління державним бюджетом України [електронний ресурс]: підручник / За ред. М. Я. Азарова. – К.: Міністерство фінансів, 2010. – 816 с.
8. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В.Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
9. Баранецька, О. В. Аналіз бюджетотворення в Україні / О. В. Баранецька, Я. Г. Бучковська // Економіка та держава. – 2016. - № 8 (ел. р.). – С. 79 – 84.
10. Баскаков, А. Ю. Методи та інструменти бюджетного менеджменту в системі бюджетного регулювання / А. Ю. Баскаков // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. - № 3 (ел. р.). – С. 43 – 48.
11. Городецька, Т. Е. Підвищення ефективності механізмів бюджетного регулювання у контексті європейської інтеграції / Т. Е. Городецька // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. - № 2. – С. 83 – 93.
12. Зірник, К. Проблеми збалансування державного бюджету України / К. Зірник // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2015. - № 2. – С. 19.
13. Корень, Н. В. Напрями модернізації бюджетної політики в умовах реалізації соціально-економічних реформ в Україні / Н. В. Корень // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015 - № 8 (ел. р.). – С. 13 – 17.
14. Кудряшов, В. П. Механізми фінансування державного бюджету в умовах подолання фіскальних дисбалансів / В. П. Кудряшов // Економіка України. – 2016. - № 7 (ел. р.). – С 3 – 20.
15. Нарзікова, Т. М. Бюджетні ресурси як складова системи державних фінансів в умовах сьогодення / Т. М. Нарзікова // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. - № 2. – С. 132 – 139.
16. Пасічний, М. Д. Особливості реалізації вітчизняної бюджетної політики / М. Д. Пасічний // Економіка та держава. – 2016. - № 5 (ел. р.). – С. 43 – 48.
17. Чугунов, І. Бюджетні відносини в системі соціально-економічного розвитку країни / І. Чугунов // Казна України. – 2014. - № 6. – С. 25 – 28.

Практичні завдання:

Вибрати вірні відповіді із запропонованих:

1. До об'єктів бюджетного менеджменту відносяться:
 - А) державний бюджет;
 - Б) місцеві бюджети;
 - В) фінансова інформація;
 - Г) бюджетні організації.

2. До суб'єктів бюджетного менеджменту відносяться:
 - А) бюджетна система;
 - Б) органи законодавчої влади;
 - В) бюджетний процес;
 - Г) органи виконавчої влади.

Підберіть для кожного питання з лівої колонки правильний варіант відповіді з правої колонки:

3. Які з перелічених функцій відносяться до загальних?	А) облік і аналіз; Б) регулювання; В) управління державним боргом;
4. Які з перелічених функцій відносяться до конкретних?	Г) планування; Д) управління доходами; Е) жодна з перелічених функцій.

5. Бюджетний процес охоплює такі стадії:

- А) виконання бюджетів;
- Б) аналіз звітних даних;
- В) затвердження звіту про виконання бюджетів;
- Г) складання проектів бюджетів;
- Д) мобілізація доходів до бюджетів;
- Е) розгляд і затвердження бюджетів.

6. Визначити основні підсистеми бюджетного менеджменту:

- А) бюджетні відносини;
- Б) нормативно-правове забезпечення;
- В) облік і звітність виконання бюджетів;
- Г) бюджетні ресурси;
- Д) виконання бюджетів за доходами і видатками;
- Е) бюджетне прогнозування і планування.

Тема 2. ОРГАНИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТОМ

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика органів управління бюджетним процесом в Україні.
2. Міністерство фінансів України як центральний орган у сфері управління бюджетною системою.
3. Організації при Міністерстві фінансів України.
4. Інші органи оперативного управління бюджетом.

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки

1. Які три групи суб'єктів бюджетного менеджменту можна виділити в Україні? На основі яких критеріїв вони виділяються?
2. Розкрийте роль Державної екологічної інспекції, органів МВС, юстиції, нотаріальних контор та інших нефінансових органів в управлінні бюджетними

ресурсами. Які із зазначених органів пов'язані з бюджетом по лінії формування доходів і по лінії фінансування видатків?

3. Розкрийте роль Міністерства фінансів у забезпеченні розробки і здійснення фінансової політики в Україні та організації бюджетного процесу. Які органи складають систему МФУ?

4. Які основні функції і права МФУ? Систематизуйте функції МФУ в залежності від їх зв'язку з бюджетним процесом.

5. Які правові документи визначають статус Державної фінансової інспекції? Розкрийте правові засади її діяльності.

6. Розкрийте роль Державної фіскальної служби та Рахункової палати в управлінні бюджетними коштами в Україні. Які основні завдання покладені на ці державні органи?

7. Розкрийте правову базу діяльності та структуру Державної фіскальної служби та Рахункової палати. Яким чином організаційна структура цих органів пов'язана з виконанням покладених на них завдань?

8. Розкрийте механізм взаємодії органів оперативного управління бюджетом України.

Завдання для індивідуальної роботи

Реферати на тему:

1. *Становлення і розвиток Державної фінансової інспекції (фіскальної служби) України.*
2. *Законодавче забезпечення діяльності органів системи Міністерства фінансів України.*
3. *Роль Рахункової палати в підвищенні ефективності управління бюджетними коштами.*

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні». Документ 2939-12, поточна редакція від 28.12.2015, підстава 901-19 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Документ 996-14, поточна редакція від 25.06.2016, підстава 1405-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
4. Закон України «Про Рахункову палату» від 02.07.2015 № 576-VIII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.
5. Положення про Міністерство фінансів України. Затверджено Указом Президента України від 8 квітня 2011 року № 446/2011. Поточна редакція від 19.03.2013, підстава 141/2013 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/446/2011>.
6. Положення про Державну фінансову інспекцію України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 310 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-п>.

7. Положення про Державну казначейську службу України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>.
8. Положення про Державну фіскальну службу України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. Поточна редакція від 27.08.2016, підстава 527-2016-п // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п>.
9. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
10. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
11. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – XXI, 2007. – 280 с.
12. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
13. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
14. Управління державним бюджетом України [електронний ресурс]: підручник / За ред. М. Я. Азарова. – К.: Міністерство фінансів, 2010. – 816 с.
15. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В.Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.

Практичні завдання

Вибрати вірні відповіді із запропонованих:

1. Які із зазначених органів не належать до органів оперативного управління бюджетом?
 - А) органи системи Міністерства фінансів;
 - Б) Верховна Рада;
 - В) Рахункова палата;
 - Г) Державна фіскальна служба.
2. Що із зазначеного переліку належить до функцій Міністерства фінансів?
 - А) удосконалення методів складання бюджету і порядку бюджетного фінансування;
 - Б) контроль за витрачанням і збереженням матеріальних цінностей у бюджетних установах;
 - В) ведення реєстрів розпорядників бюджетних коштів;
 - Г) контроль за правильністю обчислення і сплати платежів до бюджету.
3. До органів оперативного управління бюджетом, які діють при Міністерстві фінансів України належать:
 - А) Державна фінансова інспекція, Державна казначейська служба і Рахункова палата;
 - Б) Державна фінансова інспекція, Державна казначейська служба і Державна фіскальна служба;

- В) Державна фінансова інспекція і Державна казначейська служба;
- Г) тільки Державна фінансова інспекція.

4. Який із зазначених органів оперативного управління бюджетом не має трирівневої вертикальної організаційної структури:
- А) Міністерство фінансів;
 - Б) Державна фінансова інспекція;
 - В) Державна казначейська служба;
 - Г) Рахункова палата.
5. Завдання удосконалення методів фінансового і бюджетного планування, фінансування, звітності, системи бюджетного контролю в Україні покладене на:
- А) Міністерство фінансів;
 - Б) Державну казначейську службу;
 - В) Державну фінансову інспекцію;
 - Г) Рахункову палату.
6. Який орган складає розпис державного бюджету України?
- А) Державна казначейська служба;
 - Б) Міністерство фінансів;
 - В) Кабінет міністрів;
 - Г) Рахункова палата.
7. Завдання здійснення контролю за станом і достовірністю бухгалтерського обліку і формування звітності у бюджетних установах в Україні покладене на:
- А) Державну фінансову інспекцію;
 - Б) Міністерство фінансів;
 - В) Державну казначейську службу;
 - Г) Рахункову палату.
8. Державна фінансова інспекція як орган оперативного управління бюджетом є:
- А) спеціалізованим органом бюджетного контролю з боку виконавчої влади;
 - Б) спеціалізованим органом бюджетного контролю з боку законодавчої влади;
 - В) органом, який здійснює загальне керівництво бюджетними процесами у країні;
 - Г) органом, який забезпечує повноту і своєчасність формування доходів бюджету.
9. Державна фінансова інспекція України підпорядковується:
- А) Міністерству фінансів;
 - Б) Кабінету міністрів;
 - В) Верховній Раді;
 - Г) Міністерству економічного розвитку і торгівлі.

10. Завдання здійснення парламентського контролю за здійсненням бюджетного процесу у частині виконання бюджету в Україні покладене на:
- А) Міністерство фінансів;
 - Б) Державну казначейську службу;
 - В) Державну фінансову інспекцію;
 - Г) Рахункову палату.
11. Для погодженого вирішення найважливіших питань, що належать до компетенції Міністерства фінансів, Рахункової палати чи інших органів оперативного управління бюджетом у цих органах утворюється:
- А) департамент;
 - Б) управління;
 - В) інспекція;
 - Г) колегія.

Тема 3. БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ

Питання для обговорення:

1. Організаційні засади бюджетного планування.
2. Методичне забезпечення бюджетного планування.
3. Програмно-цільовий метод планування бюджету.
4. Бюджетний аналіз в системі бюджетного планування.

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки

1. Дайте визначення бюджетному плануванню.
2. Назвіть відомі Вам методи бюджетного планування.
3. Назвіть відмінності між фінансовим і бюджетним плануванням.
4. Охарактеризуйте роль прогнозування під час складання програм соціального і економічного розвитку країни.
5. Розкрийте економічну сутність бюджетного планування.
6. Розкрийте роль бюджетного планування в бюджетному процесі.
7. Перерахуйте основні законодавчі акти, що регламентують організацію бюджетного планування в Україні.
8. Назвіть складові методики бюджетного планування.
9. Охарактеризуйте відомі Вам принципи бюджетного планування.
10. Назвіть основні задачі бюджетного планування.
11. Охарактеризуйте методи бюджетного планування.
12. Розкрийте сутність програмно-цільового методу планування бюджету.
13. Охарактеризуйте основні етапи впровадження бюджетного планування в Україні.
14. Поясніть особливість програмно-цільового методу планування бюджету.
15. Охарактеризуйте складові елементи бюджетної програми.
16. Поясніть роль результативних показників в бюджетному плануванні.
17. Назвіть основні макроекономічні показники, які використовуються при складанні проекту бюджету.

Завдання для індивідуальної роботи:

Реферати на тему:

1. Удосконалення бюджетного планування в Україні.
2. Роль програмно-цільового методу планування бюджету в сучасних умовах.
3. Досвід бюджетного планування у зарубіжних країнах.

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Закон України «Про публічні закупівлі». Документ 922-19, поточна редакція від 04.06.2016, підстава 1356-19 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.
3. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України». Документ 1602-14, поточна редакція від 02.12.2012, підстава 5463-17 // <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі» від 14.09.2002 р. № 538-р // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/538-2002-р>.
5. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
6. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
7. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – ХХІ, 2007. – 280 с.
8. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2004. – 192 с.
9. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
10. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
11. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
12. Боголиб, Т. М. Консервативные подходы к планированию бюджетов в Украине / Т. М. Боголиб // Актуальні проблеми економіки. – 2015. - № 7. – С 343 – 355.
13. Борисенко, О. Програмно-цільовий метод бюджетного планування та перспективи його використання в Україні / О. Борисенко, А. Підгорна // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2015. - № 2. – С. 7 – 8.
14. Гаморак, Н. Субвенція на погашення різниці в тарифах як складова механізму міжбюджетних відносин / Н. Гаморак // Казна України. – 2014. - № 5. – С. 10 – 14.
15. Голинська, О. Чи готова Україна до повного впровадження програмно-цільового методу формування та виконання бюджетів / О. Голинська // Казна України. – 2014. - № 6. – С. 21 – 24.

16. Еш, С. М. Розвиток міжбюджетних відносин у сучасних умовах господарювання / С. М. Еш, В. М. Ляховецька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. - № 4 (ел. р.). – С. 93 – 97.
17. Корень, Н. В. Міжбюджетні відносини в умовах бюджетної децентралізації в Україні / Н. В. Корень // Статистика України. – 2016. - № 1. – С. 27 – 33.
18. Маркович, Г. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі: аспекти застосування / Г. Маркович / Бюджетна бухгалтерія. – 2016. - № 34 (ел. р.). – С. 12 – 24.
19. Плєскач, В. Зарубіжний досвід застосування середньострокового бюджетного планування / В. Плєскач, Н. Конопацька // Банківська справа. – 2016. – № 2 (ел. р.). – С. 3 – 18.
20. Польова, О. Л. Міжбюджетні відносини в контексті реформування регіональної політики держави / О. Л. Польова, М. Ю. Мироненко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - № 10. – С. 5 – 10.
21. Рябчук, О. Г. Необхідність оцінки ризиків при виконанні бюджетних програм / О. Г. Рябчук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. - № 3 (ел. р.). – С. 15 – 19.
22. Сорока, О. Особливості завершення бюджетного року в частині міжбюджетних трансфертів / О. Сорока // Казна України, 2014. - № 6. – С. 6 – 7.

Практичні завдання

Вибрати вірні відповіді із запропонованих:

1. Основним завданням фінансового планування є:
 - А) процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання;
 - Б) забезпечення розвитку держави необхідними фінансовими ресурсами;
 - В) підвищення ефективності використання фінансових ресурсів держави;
 - Г) всі відповіді правильні.
2. Складовою частиною фінансово-економічної політики держави є:
 - А) бюджетування;
 - Б) прогнозування;
 - В) контроль за виконанням бюджету;
 - Г) правильної відповіді немає.
3. Економічна сутність бюджетного планування полягає в:
 - А) визначення реальної величини доходів;
 - Б) обґрунтування витрат бюджетів;
 - В) централізованому розподілі та перерозподілі ВВП між ланками бюджетної системи;
 - Г) збалансуванні бюджету.
4. Сукупність організаційно-технічних, методичних і методологічних заходів із визначення доходів та видатків бюджетів у процесі їх складання, розгляду і

затвердження з метою забезпечення ефективної реалізації напрямків бюджетної політики держави це:

- А) бюджетне прогнозування;
- Б) бюджетна політика;
- В) бюджетне планування;
- Г) бюджетне методологія.

5. Принцип обґрунтованості бюджетного планування полягає в:

- А) розроблені прогнози та програми соціально-економічного розвитку мають бути доступними для сприйняття суспільством;
- Б) здійснення бюджетного планування повинно ґрунтуватись на реалістичних макроекономічних показниках економічного і соціального розвитку держави;
- В) органи державної влади та місцевого самоврядування несуть відповідальність за розробку, затвердження та виконання програм соціально-економічного розвитку країни та її адміністративно-територіальних одиниць;
- Г) планування та прогнозування соціально-економічних явищ та процесів повинно враховувати пріоритетність державних інтересів над інтересами суб'єктів господарювання.

6. Сукупність засобів підготовки, розробки, обґрунтування, взаємоузгодження та оптимізації планових рішень і завдань з метою знаходження найкращого варіанту це:

- А) методи бюджетного прогнозування;
- Б) методи бюджетного планування;
- В) методи бюджетної політики;
- Г) методи оптимізації бюджетного дефіциту.

7. Метод бюджетного планування який передбачає здійснення детальних планових розрахунків окремих складових бюджетного показника це:

- А) аналітичний метод;
- Б) нормативний метод;
- В) метод прямого рахунку;
- Г) балансовий метод.

8. Метод бюджетного планування який забезпечує збалансованість між надходженнями та витратами ресурсів за видами та регіонами це:

- А) аналітичний метод;
- Б) програмно-цільовий метод;
- В) метод прямого рахунку;
- Г) балансовий метод.

9. Метод бюджетного планування який застосовується при необхідності фінансового забезпечення окремих державних програм соціально-економічного розвитку.

- А) аналітичний метод;

- Б) програмно-цільовий метод;
- В) метод прямого рахунку;
- Г) балансовий метод.

10. Сутність програмно-цільового методу планування бюджету полягає в:
- А) визначення необхідного розміру ресурсів необхідних для досягнення результату;
 - Б) першочерговому плануванні результату, який необхідно досягти під час використання бюджетних коштів;
 - В) оптимізації обсягу бюджетних коштів;
 - Г) складанні паспорту бюджетної програми та знаходженні оптимального співвідношення між доходами та витратами бюджетної програми.
11. Сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій це:
- А) паспорт бюджетної програми;
 - Б) бюджетна програма;
 - В) бюджетна політика;
 - Г) бюджетне прогнозування.
12. Відповідальний виконавець бюджетних програм визначається:
- А) територіальним органом Державної казначейської служби України;
 - Б) місцевим фінансовим органом;
 - В) головним розпорядником бюджетних коштів;
 - Г) органами виконавчої влади.
13. Складовими елементами бюджетної програми є:
- А) результативні показники;
 - Б) напрямки діяльності;
 - В) завдання бюджетної програми;
 - Г) всі перераховані відповіді вірні.
14. Перелік результативних показників щодо кожної бюджетної програми розробляється:
- А) Міністерством економічного розвитку і торгівлі України;
 - Б) органами Державної казначейської служби;
 - В) головними розпорядниками бюджетних коштів;
 - Г) розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня.
15. Організаційно-методологічні засади оцінки ефективності бюджетних програм визначаються:
- А) територіальним органом Державної казначейської служби України;
 - Б) міністерством фінансів України;
 - В) головним розпорядником бюджетних коштів;

Г) органами виконавчої влади.

16. Документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення це :

- А) паспорт бюджетної програми;
- Б) бюджетна програма;
- В) бюджетна політика;
- Г) бюджетне прогнозування.

Тема 4. ДЕРЖАВНА КАЗНАЧЕЙСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ ТА ЇЇ РОЛЬ В УПРАВЛІННІ БЮДЖЕТНИМИ КОШТАМИ

Питання для обговорення

1. Етапи становлення казначейської системи України.
2. Функції, задачі та організаційна структура органів Державної казначейської служби України.
3. Зміст касового виконання Державного бюджету за доходами та видатками органами Казначейства України.
4. Внутрішня платіжна система Державної казначейської служби України.

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки

1. Як трактується поняття «казна» в економічній літературі?
2. На яких принципах базувалось виконання державного бюджету в СРСР?
3. Назвіть недоліки банківської системи виконання бюджетів, яка існувала в Україні до 2006 року.
4. Охарактеризуйте організаційну структуру системи Державної казначейської служби України.
5. Які функції покладались на органи Казначейства?
6. У чому полягає зміст методу касового виконання бюджету?
7. На якому принципі базується касовий метод виконання бюджету?
8. Дайте визначення єдиного казначейського рахунку.
9. Які операції охоплює касовий метод виконання бюджетів через органи Державної казначейської служби?
10. Назвіть переваги функціонування ЄКР.
11. У чому полягають особливості управління ЄКР за 8-ю моделлю його обслуговування?
12. Охарактеризуйте структуру ЄКР.
13. З якою метою встановлюються ліміти технічних рахунків?
14. Дайте визначення внутрішній платіжній системі Державної казначейської служби.
15. Які функції виконує розрахункова палата ДКСУ?

Завдання для індивідуальної роботи:

Реферати на тему:

1. *Напрямки вдосконалення діяльності органів Державної казначейської служби. Світовий досвід.*
2. *Автоматизація казначейських операцій та її роль в забезпеченні ефективності управління бюджетними коштами.*

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий кодекс України. Документ 2755-17, поточна редакція від 06.11.2016, підстава 1665-19 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Положення про Державну казначейську службу України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>.
4. Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 24.12.2012 № 1407. Поточна редакція від 29.04.2016, підстава z0530-16 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13>.
5. Наказ Державного Казначейства України «Положення про єдиний казначейський рахунок» від 26.06.2002 р. № 122. Поточна редакція від 01.01.2011, підстава z1262-10 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0594-02>.
6. Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 21.10.2013 № 885 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1915-13>.
7. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
8. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
9. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – XXI, 2007. – 280 с.
10. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2004. – 192 с.
11. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
12. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
13. Управління державним бюджетом України [електронний ресурс]: підручник / За ред. М. Я. Азарова. – К.: Міністерство фінансів, 2010. – 816 с.
14. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.

Практичні завдання:

Вибрати вірні відповіді із запропонованих:

1. Праобразом казначейства була казна царів, князів:
 - А) вірно;
 - Б) невірно.
2. Казенні палати у царській Росії здійснювали:
 - А) облік доходів і складання звітності;
 - Б) перепис населення для стягування податкових зборів;
 - В) нагляд за дотриманням встановлених вимог щодо збору податків;
 - Г) усі відповіді вірні.
3. У СРСР касове виконання державного бюджету здійснювало:
 - А) Державне казначейство СРСР;
 - Б) Державний банк СРСР;
 - В) Міністерство фінансів;
 - Г) Податкова служба.
4. Механізм виконання Державного бюджету України, який базувався на принципі авансування витрат на кредитній основі, діяв у період:
 - А) до проголошення України суверенною державою;
 - Б) до середини 1993 року;
 - В) після 1995 року;
 - Г) після прийняття Бюджетного кодексу України.
5. Для банківської системи виконання державного бюджету характерно:
 - А) неоперативність отримання інформації про обсяг доходів бюджету;
 - Б) відсутність дієвого контролю за цільовим використанням бюджетних коштів;
 - В) порушення при розмежуванні загальнодержавних податків між державним і місцевими бюджетами;
 - Г) усі відповіді вірні.
6. Вхідження Держказначейства в СЕП НБУ забезпечило йому статус:
 - А) фінансової установи;
 - Б) фінансово-банківської установи;
 - В) центрального органу виконавчої влади;
 - Г) усі відповіді вірні.
7. Начальник Головного управління ДКСУ призначається на посаду:
 - А) головою ДКСУ;
 - Б) Міністром фінансів України;
 - В) Кабінетом Міністрів України;
 - Г) Верховною Радою України.

8. Головному управлінню ДКСУ відкрито:
- А) кореспондентський рахунок у регіональному управлінні НБУ;
 - Б) кореспондентський рахунок у балансі ДКСУ;
 - В) субрахунок у балансі ДКСУ;
 - Г) субрахунок у регіональному управлінні НБУ.
9. Єдиний казначейський рахунок – це рахунок:
- А) який об'єднує кореспондентські рахунки Головних управлінь ДКСУ;
 - Б) який відкритий ДКСУ у НБУ;
 - В) який об'єднує кошти субрахунків, що відкриті у балансі ДКСУ для Головних управлінь ДКСУ;
 - Г) всі відповіді вірні.
10. Назвіть принцип, який лежить в основі методу касового виконання бюджету:
- А) принцип єдності каси;
 - Б) принцип оперативності управління;
 - В) принцип інформативності;
 - Г) принцип збалансованості.
11. Касове обслуговування бюджетів через органи ДКСУ включає:
- А) здійснення операцій за доходами і видатками бюджетів;
 - Б) розрахунково-касове обслуговування розпорядників;
 - В) облік і контроль за виконанням бюджетів усіх рівнів;
 - Г) усі відповіді вірні.

Тема 5. ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА ДОХОДАМИ

Питання для обговорення:

1. Зміст та організація обслуговування державного бюджету за доходами
2. Порядок відкриття бюджетних рахунків для зарахування надходжень
3. Зміст операцій за надходженнями до загального та спеціального фондів Державного бюджету
4. Зміст операцій по обробці платежів до бюджетів
5. Інформаційні технології виконання державного бюджету за доходами

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки:

1. Дайте визначення поняттю «касове обслуговування Державного бюджету за видатками».
2. Наведіть класифікацію доходів Державного бюджету.
3. Назвіть складові податкових і неподаткових доходів державного бюджету.
4. Охарактеризуйте принципи організації виконання держбюджету за доходами.
5. Які функції виконують органи ДКСУ в процесі виконання державного бюджету за доходами?

6. Де відкриваються рахунки для зарахування податків і зборів до Державного бюджету?

7. На яких рахунках зберігаються залишки коштів при закритті рахунків, відкритих у поточному бюджетному періоді?

8. Які документи є підставою для зарахування платежів до бюджету?

9. Назвіть види операцій, які здійснюються при формуванні доходної частини держбюджету.

10. Наведіть схему руху коштів по рахунках при зарахуванні доходів до загального фонду державного бюджету.

11. Наведіть схему руху коштів по рахунках при зарахуванні доходів до спеціального фонду державного бюджету.

12. Розкрийте зміст операцій з обробки платежів до бюджету в органах Державної казначейської служби.

13. Наведіть приклади автоматизації інформаційно-обчислювальних процедур при виконанні державного бюджету за доходами.

Завдання для індивідуальної роботи:

Реферати на тему:

1. *Оцінка виконання Державного бюджету України за доходами та його вплив на соціально-економічний розвиток країни.*
2. *Напрямки вдосконалення казначейської системи обслуговування Державного бюджету за доходами.*

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий кодекс України. Документ 2755-17, поточна редакція від 06.11.2016, підстава 1665-19 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2016 рік». Документ 928-19, поточна редакція від 20.10.2016, підстава 1659-19, 1660-19 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/928-19>.
4. Порядок казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 29.01.2013 № 43. Поточна редакція від 01.01.2016, підстава z1554-15 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0291-13>.
5. Інструкція про складання органами Державної казначейської служби України звітності про виконання державного бюджету. Затверджено наказом Державної казначейської служби України від 13.02.2012 № 52 (із змінами та доповненнями) // <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/215068>.
6. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002.– 368 с.
7. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
8. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – ХХІ, 2007. – 280 с.

9. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2004. – 192 с.
10. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
11. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
12. Управління державним бюджетом України [електронний ресурс]: підручник / За ред. М. Я. Азарова. – К.: Міністерство фінансів, 2010. – 816 с.
13. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.Федосов, В.Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В.Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
14. Костюк, Н. Підсумки виконання державного бюджету за 2015 рік / Н. Костюк // Казна України. – 2016. - № 3 (ел. р.). – С. 13 – 16.
15. Сідельникова, Л. П. Ефективність податкових джерел формування бюджетних ресурсів держави / Л. П. Сідельникова // Фінанси України. – 2015. - № 9. – С. 45 – 60.

Практичні завдання:

Вибрати вірні відповіді із запропонованих:

1. До складу податкових надходжень державного бюджету належать:
 - А) податки на доходи, на прибуток фізичних і юридичних осіб;
 - Б) внутрішні податки на товари і послуги;
 - В) адміністративні збори і платежі;
 - Г) податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції.

2. До складу неподаткових надходжень державного бюджету належать:
 - А) доходи від реалізації основного капіталу;
 - Б) надходження штрафів та фінансові санкції;
 - В) доходи від власності та підприємницької діяльності;
 - Г) адміністративні збори і платежі.

3. В Україні використовується касова система виконання державного бюджету за доходами:
 - А) банківська;
 - Б) казначейська;
 - В) змішана;
 - Г) всі відповіді вірні.

4. Рахунки для обліку податків і зборів до державного бюджету відкриті:
 - А) в установах комерційних банків;
 - Б) на балансі Головних управлінь ДКСУ;
 - В) в регіональних відділеннях НБУ;
 - Г) усі відповіді вірні.

5. У процесі обслуговування державного бюджету за доходами органи ДКСУ здійснюють:
- А) відкривають рахунки для зарахування податків і зборів;
 - Б) розподіляють платежі до державного бюджету;
 - В) відшкодовують ПДВ;
 - Г) ведуть облік доходів і складають звітність;
 - Д) усі відповіді вірні.
6. Платежі до бюджету розподіляються між державним і місцевими бюджетами за нормативами, встановленими:
- А) Бюджетним кодексом України;
 - Б) Кабінетом Міністрів України;
 - В) Законом України «Про Державний бюджет України»;
 - Г) усі відповіді вірні.
7. До власних надходжень бюджетних установ відносяться:
- А) спеціальні кошти бюджетних установ;
 - Б) субвенції з місцевих бюджетів;
 - В) кошти, отримані бюджетними установами на виконання окремих доручень;
 - Г) усі відповіді вірні.
8. Виконання Державного бюджету за доходами забезпечує:
- А) Міністерство фінансів України;
 - Б) Верховна Рада України;
 - В) Кабінет Міністрів України;
 - Г) Державна казначейська служба України.
9. Виконання Державного бюджету за доходами здійснює:
- А) Державна фіскальна служба;
 - Б) Міністерство фінансів України;
 - В) Державна казначейська служба України;
 - Г) Кабінет Міністрів України.
10. У якій послідовності здійснюються операції по обробці платежів до бюджетів?
- 1) відрахування дотацій місцевим бюджетам;
 - 2) повернення надмірно або помилково зарахованих коштів;
 - 3) розподіл платежів до бюджету за встановленими нормативами;
 - 4) відшкодування ПДВ.
- А) 1, 2, 4, 3. Б) 2, 4, 3, 1.
11. Податки і платежі до державного бюджету надходять на рахунки, відкриті за балансовими рахунками 3111 та 3121:
- А) так;
 - Б) ні.

9. Яким чином здійснюється формування мережі установ і організацій, які отримують кошти з державного та місцевих бюджетів?
10. Назвіть послідовність дій органів Державної казначейської служби в ході здійснення обліку бюджетних асигнувань.
11. Який порядок дій при внесенні змін до кошторисів та планів в процесі виконання державного бюджету?
12. Наведіть визначення поняття «бюджетне зобов'язання».
13. З якою метою ведеться облік бюджетних зобов'язань?
14. Назвіть причини відмов реєстрації бюджетних зобов'язань розпорядникам бюджетних коштів органами Державної казначейської служби.
15. Які операції здійснюються в процесі управління касовим виконанням державного бюджету за видатками?
16. У чому полягає зміст принципу розмежування інформаційних і грошових потоків при обслуговуванні державного бюджету за видатками?
17. Дайте визначення поняттю «відкриті асигнування».
18. Наведіть послідовність операцій щодо доведення відкритих асигнувань до розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.
19. У яких випадках суми відкритих асигнувань зазнають корегування?
20. Що є підставою оплати рахунків бюджетних установ?
21. Які види фінансового контролю здійснюють органи Державної казначейської служби?
22. За яких умов органи Державної казначейської служби відмовляють в оплаті платіжних доручень?
23. Які інформаційні технології та програмні продукти використовують в системі Державної казначейської служби?

Завдання для індивідуальної роботи:

Реферати на тему:

- Обслуговування Державного бюджету України за видатками та його вплив на:*
 - інноваційно-інвестиційний розвиток економіки країни;*
 - підвищення соціальних стандартів життєдіяльності суспільства;*
 - екологічну безпеку життєдіяльності суспільства.*
- Напрямки удосконалення діяльності органів ДКСУ щодо обслуговування Державного бюджету за видатками.*

Література:

- Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
- Податковий кодекс України. Документ 2755-17, поточна редакція від 06.11.2016, підстава 1665-19 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Документ 996-14, поточна редакція від 25.06.2016, підстава 1405-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
- Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 24.12.2012 № 1407.

- Поточна редакція від 29.04.2016, підстава z0530-16 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13>.
5. Порядок реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 02.03.2012 № 309. Поточна редакція від 29.04.2016, підстава z0530-16 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0419-12>.
 6. Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 21.10.2013 № 885 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1915-13>.
 7. Інструкція про складання органами Державної казначейської служби України звітності про виконання державного бюджету. Затверджено наказом Державної казначейської служби України від 13.02.2012 № 52 (із змінами та доповненнями) // <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/215068>.
 8. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
 9. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
 10. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – XXI, 2007. – 280 с.
 11. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2004. – 192 с.
 12. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
 13. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
 14. Управління державним бюджетом України [електронний ресурс]: підручник / За ред. М. Я. Азарова. – К.: Міністерство фінансів, 2010. – 816 с .
 15. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.Федосов, В.Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В.Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
 16. Бабченко, Г. Окремі питання, які виникають у процесі казначейського обслуговування бюджетів і розпорядників бюджетних коштів / Г. Бабченко // Казна України. – 2016. - № 5 (ел. р.). – С. 25 – 27.
 17. Кирикилиця, Н. Нововведення у формуванні бази даних Єдиного Реєстру розпорядників та одержувачів бюджетних коштів / Н. Кирикилиця // Казна України. – 2016. - № 5 (ел. р.). – С. 33 – 35.
 18. Костюк, Н. Підсумки виконання державного бюджету за 2015 рік / Н. Костюк // Казна України. – 2016. - № 3 (ел. р.). – С. 13 – 16.
 19. Радіонов, Ю. Д. Використання бюджетних коштів в Україні: тенденції, проблеми і шляхи їх вирішення / Ю. Д. Радіонов // Економіка України. – 2016. - № 2 (ел. р.). – С. 16 – 27.

20. Сушко, Н. І. Управління витратами державного сектору в контексті запровадження національних стандартів бухгалтерського обліку / Н. І. Сушко // Фінанси України. – 2015. - № 12. – С. 94 – 108.

Практичні завдання:

Вибрати вірні відповіді із запропонованих:

1. «Розпис Державного бюджету – це документ, який містить:
А) розпис доходів та розпис фінансування Державного бюджету;
Б) річний розпис витрат спеціального фонду Державного бюджету;
В) бюджетні призначення та бюджетні асигнування для розпорядників бюджетних коштів відповідно до показників Державного бюджету;
Г) розпис повернення кредитів до Державного бюджету.
2. Причинами корегування розпису Державного бюджету є:
А) унесення змін до закону про Державний бюджет на поточний рік;
Б) необхідність перерозподілу видатків;
В) розподіл нерозподілених бюджетних асигнувань між головними розпорядниками;
Г) усі відповіді вірні.
3. Функціями органів ДКСУ при обслуговуванні державного бюджету за видатками є:
А) формування мережі розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;
Б) облік зобов'язань розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;
В) розрахунково-касове обслуговування розпорядників та одержувачів;
Г) розробка та затвердження планів бюджетних асигнувань.
4. Головними розпорядниками бюджетних коштів є:
А) керівники установ, які отримують кошти для їх утримання;
Б) міністри та керівники центральних органів виконавчої влади;
В) голови сільських і селищних рад;
Г) керівники управлінь держадміністрацій за місцевими бюджетами.
5. Метою створення Єдиного реєстру розпорядників та одержувачів бюджетних коштів є:
А) впорядкування інформації про установи, які отримують кошти з державного та місцевих бюджетів;
Б) формування бази даних про мережу розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;
В) ідентифікація кожного розпорядника та одержувача бюджетних коштів;
Г) усі відповіді вірні.
6. Затвердження кошторисів та планів асигнувань загального фонду Державного бюджету розпорядниками бюджетних коштів здійснюється на підставі:
А) прийнятого закону про Державний бюджет;

- Б) затверджених бюджетних призначень;
 - В) отриманих головними розпорядниками витягів з річного розпису асигнувань державного бюджету, помісячного розпису асигнувань загального фонду Державного бюджету;
 - Г) усі відповіді вірні.
7. Розпорядникам III ступеня та одержувачам бюджетних коштів відкриваються такі рахунки:
- А) особові рахунки;
 - Б) спеціальні реєстраційні рахунки;
 - В) реєстраційні рахунки;
 - Г) зведені особові рахунки.
8. Підставою для прийняття бюджетних зобов'язань розпорядниками є:
- А) затверджені кошториси;
 - Б) доведені обсяги бюджетних асигнувань;
 - В) розпис державного бюджету;
 - Г) усі відповіді вірні.
9. До причин відмови реєстрації зобов'язань розпорядників відносяться:
- А) відсутність документів, які підтверджують факт узяття зобов'язань;
 - Б) недотримання вимог щодо оформлення поданих документів;
 - В) дефіцит державного бюджету;
 - Г) невідповідність напрямів витрачання бюджетних коштів зобов'язанню.
10. Відкриття асигнувань із загального фонду Державного бюджету головним розпорядникам здійснюється на підставі:
- А) наявних коштів на єдиному казначейському рахунку;
 - Б) зведених кошторисів і зведених планів асигнувань;
 - В) зведених реєстрів зобов'язань і фінансових зобов'язань;
 - Г) усі відповіді вірні.
11. Для державних адміністрацій виписка про відкриті асигнування:
- А) надається; Б) не надається.
12. Відкриті асигнування держадміністраціям зараховуються на їх рахунки в Головних управліннях ДКСУ:
- А) так; Б) ні.
13. Корегування сум відкритих асигнувань здійснюється у випадках:
- А) зміни пропозицій або помісячного розпису асигнувань;
 - Б) прийняття головними розпорядниками рішення про перерозподіл раніше виділених асигнувань;
 - В) помилки при здійсненні операцій;
 - Г) усі відповіді вірні.

14. Чи є залишки бюджетних коштів на рахунках розпорядників бюджетних коштів у разі оплати їх зобов'язань:
А) так; Б) ні.
15. У ході попереднього контролю органи Державної казначейської служби перевіряють:
А) відповідність прийнятих зобов'язань обсягам бюджетних призначень та обсягам бюджетних асигнувань;
Б) відповідність прийнятих зобов'язань напрямам витрачання бюджетних коштів;
В) дотримання бюджетних повноважень та обмежень, які вводять законодавством та нормативно-правовими актами;
Г) усі відповіді вірні.
16. Поточний контроль здійснюється в процесі:
А) прийняття зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів;
Б) оплати рахунків розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;
В) відкриття бюджетних асигнувань;
Г) усі відповіді вірні.
17. Платіжні доручення не приймаються до виконання у разі:
А) недостатності відкритих асигнувань на рахунках бюджетних установ;
Б) відсутності в обліку органів Державної казначейської служби України відповідних зобов'язань та фінансових зобов'язань;
В) накладення арешту на кошти, що перебувають на відповідному рахунку розпорядника;
Г) усі відповіді вірні.

Тема 7. КАЗНАЧЕЙСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Питання для обговорення:

1. Організаційні основи обслуговування місцевих бюджетів.
2. Обслуговування місцевих бюджетів за доходами.
3. Обслуговування місцевих бюджетів за видатками.
4. Звітність фінансових органів про виконання місцевих бюджетів.
5. Порядок затвердження звіту про виконання бюджету.

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки:

1. Якими нормативно-правовими актами регламентується казначейське виконання місцевих бюджетів?
2. Дайте характеристику органів виконання місцевих бюджетів за доходами та видатками.

3. Поясніть мету виконання місцевих бюджетів за видатками.
4. Повноваження Державної казначейської служби України під час обслуговування місцевих бюджетів за доходами та видатками.
5. У чому відмінність загального та спеціального фондів місцевого бюджету.
6. Передумови та необхідність застосування системи електронних платежів Національного банку України.
7. Назвіть послідовність операцій з обробки платежів, що надійшли до місцевих бюджетів.
8. Назвіть джерела формування доходів місцевих бюджетів.
9. Охарактеризуйте напрямки виконання місцевих бюджетів за доходами.
10. Дайте характеристику видатків місцевого бюджету.
11. Визначте необхідність формування мережі розпорядників бюджетних коштів.
12. Відповідно до яких принципів здійснюється виконання видаткової частини місцевих бюджетів?
13. Визначте основні етапи виконання місцевих бюджетів за видатками.
14. Назвіть повноваження головних розпорядників бюджетних коштів під час виконання місцевих бюджетів за видатками.
15. Сутність та необхідність здійснення державних закупівель.
16. У якому порядку здійснюється процедура державних закупівель?
17. Як здійснюється розрахунково-касове обслуговування розпорядників бюджетних коштів?

Завдання для індивідуальної роботи:

Реферати на тему:

1. *Удосконалення технологій казначейського обслуговування місцевих бюджетів.*
2. *Вплив місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток регіонів.*
3. *Казначейське обслуговування міжбюджетних відносин.*

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 21.10.2013 № 885 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1915-13>.
3. Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 23.08.2012 № 938. Поточна редакція від 23.08.2016, підстава z1068-16 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12>.
4. Порядок взаємодії органів Державної казначейської служби України та органів Державної фіскальної служби України в процесі виконання державного та місцевих бюджетів за доходами та іншими надходженнями. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 18.07.2016 № 621 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1115-16>.

5. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
6. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
7. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – XXI, 2007. – 280 с.
8. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2004. – 192 с.
9. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
10. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
11. Управління державним бюджетом України [електронний ресурс]: підручник / За ред. М. Я. Азарова. – К.: Міністерство фінансів, 2010. – 816 с.
12. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.Федосов, В.Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В.Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
13. Демчак, Р. Є. Концептуальні засади проведення бюджетної децентралізації в контексті зміцнення економічної безпеки / Р. Є. Демчак // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. - № 7 (ел. р.). – С 17 – 20.
14. Корень, Н. В. Міжбюджетні відносини в умовах бюджетної децентралізації в Україні / Н. В. Корень // Статистика України. – 2016. - № 1. – С. 27 – 33.
15. Луніна, І. О. Бюджетна децентралізація: цілі та напрями реформ / І. О. Луніна // Економіка України. – 2014. - № 11. – С. 61 – 75.
16. Муляренко, Л. Управління бюджетними коштами в умовах децентралізації влади / Л. Муляренко // Казна України. – 2016. - № 6 (ел. р.). – С. 37 – 39.
17. Нарзіков, М. М. Реформування фінансового законодавства в Україні: бюджетна децентралізація 2014 – 2015 / М. М. Нарзіков // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. - № 2. – С. 125 – 131.
18. Польова, О. Л. Міжбюджетні відносини в контексті реформування регіональної політики держави / О. Л. Польова, М. Ю, Мироненко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - № 10. – С. 5 – 10.
19. Тарангул, Л. Л. Особливості формування міжбюджетних фінансових потоків в умовах запровадження в Україні бюджетної децентралізації / Л. Л. Тарангул, Т. А. Коляда // Фінанси України. – 2015. - № 3. – С. 30 – 44.
20. Хомутенко, А. Оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України за цільовим підходом / А. Хомутенко // Актуальні проблеми економіки. – 2016. - № 1. – С. 294 – 305.

Практичні завдання:

Вибрати вірні відповіді із запропонованих:

1. Реалізація зваженої бюджетної політики органів місцевого самоврядування здійснюється під час:
 - А) складання проектів місцевих бюджетів;
 - Б) виконання місцевих бюджетів;

- В) затвердження звітів про виконання місцевих бюджетів;
Г) всі перераховані відповіді правильні.
2. Річний розпис доходів місцевих бюджетів складають:
- А) до затвердження місцевих бюджетів;
Б) під час затвердження місцевих бюджетів;
В) після затвердження місцевих бюджетів;
Г) на будь-якій стадії бюджетного процесу.
3. Якщо розпис місцевого бюджету не відповідає встановленим бюджетним призначенням:
- А) фінансовий орган повертає його органу Державної казначейської служби на доопрацювання з супровідним листом, який містить обґрунтування щодо причини повернення;
Б) орган Державної казначейської служби України повертає його фінансовому органу на доопрацювання з супровідним листом, який містить обґрунтування щодо причини повернення;
В) корегування здійснюється під час виконання місцевого бюджету, але не більше 15% від обсягу його доходів;
Г) правильна відповідь відсутня.
4. Кошти спеціального фонду місцевих бюджетів:
- А) не підлягають подальшому перерозподілу та мають чітке цільове призначення;
Б) підлягають подальшому перерозподілу та мають чітке цільове призначення;
В) підлягають подальшому перерозподілу та не мають чіткого цільового призначення;
Г) не підлягають подальшому перерозподілу та не мають чіткого цільового призначення.
5. Головні розпорядники та розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня подають до органу Державної казначейської служби України мережу розпорядників коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів:
- А) не пізніше ніж за 30 днів до початку бюджетного року;
Б) протягом 15 днів після початку бюджетного року;
В) не пізніше ніж за 15 днів до початку бюджетного року;
Г) протягом 30 днів після початку бюджетного року.
6. Розпорядники бюджетних коштів можуть брати зобов'язання:
- А) в межах дозволених лімітів перевищення обсягів бюджетних асигнувань;
Б) в межах передбачених обсягів бюджетних асигнувань;
В) в межах 15 % передбачених обсягів кошторисного фінансування;
Г) розпорядники бюджетних коштів не мають право використовувати бюджетні асигнування.

7. Використання бюджетних коштів на погашення зобов'язань, що перевищують встановлені ліміти:

- А) дозволено лише при наявності підтвердження органом Державного казначейства України;
- Б) дозволено в межах до 15 % загального фонду місцевого бюджету відповідного рівня;
- В) дозволено в межах до 15 % спеціального фонду місцевого бюджету відповідного рівня;
- Г) заборонено відповідно до законодавства України.

8. Одержувачі коштів місцевого бюджету подають до органу Державної казначейської служби України:

- А) фінансовий план надходження та витрачання бюджетних коштів;
- Б) план використання бюджетних коштів;
- В) затверджений в місцевих фінансових органах кошторис бюджетної установи;
- Г) план доходів і видатків бюджетної установи.

9. У разі невикористання асигнувань протягом бюджетного періоду вони:

- А) враховуються в наступних бюджетних періодах, як додатковий резерв коштів;
- Б) накопичуються на окремому рахунку в органі Державної казначейської служби України, і не враховуються в наступних бюджетних періодах;
- В) анулюються і не враховуються в наступних бюджетних періодах;
- Г) залишаються в розпорядженні органів Державної казначейської служби України.

10. Перевірку відповідності мережі щодо розпорядників та одержувачів бюджетних коштів здійснюють:

- А) Державна фінансова інспекція;
- Б) Державна фіскальна служба;
- В) Державна казначейська служба;
- Г) Обласна державна адміністрація.

11. Серед основних напрямків виконання місцевих бюджетів за доходами можна виділити наступні:

- А) операції за платежами до загального фонду місцевих бюджетів;
- Б) операції за платежами до спеціального фонду місцевих бюджетів;
- В) операції за платежами, які розподіляються між рівнями місцевих бюджетів;
- Г) всі перераховані відповіді вірні.

12. Витрати на оплату праці розпорядників бюджетних коштів враховуються в процесі формування бюджету та під час складання кошторису як:

- А) постійні витрати, і розраховуються виходячи з штатного розпису та розміру посадових окладів.

- Б) змінні витрати, і розраховуються виходячи з штатного розпису та розміру посадових окладів.
- В) нормативні витрати, і розраховуються виходячи з встановлених лімітів на оплату праці працівників бюджетної установи;
- Г) усі відповіді вірні.

13. Зміни мережі розпорядників бюджетних коштів у процесі виконання місцевих бюджетів:

- А) заборонені законодавством України;
- Б) можуть виникати в разі потреби;
- В) можуть виникати лише в результаті окремого наказу Державної казначейської служби України;
- Г) визначаються щорічно в Законі України «Про Державний бюджет України».

14. Визначення мережі розпорядників коштів місцевих бюджетів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів здійснюється:

- А) органом Державної казначейської служби України;
- Б) місцевим фінансовим органом;
- В) головними розпорядниками коштів місцевих бюджетів;
- Г) рішенням про місцевий бюджет.

Тема 8. ОБЛІК ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ І ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Питання для обговорення:

1. Сутність і функції бюджетного обліку.
2. Політика, предмет і метод бюджетного обліку.
3. Принципи та правила ведення бухгалтерського обліку в органах Державної казначейської служби України.
4. Характеристика та структура Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів.
5. Характеристика класів рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів.
6. Організація, види та форми бюджетної звітності.
7. Звітність розпорядників бюджетних коштів.
8. Звітність органів Державної казначейської служби про виконання державного бюджету.
9. Звітність про виконання місцевих бюджетів.
10. Порядок розгляду і прийняття рішення щодо затвердження річних звітів про виконання бюджетів України.

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки:

1. Розкрийте роль бюджетного обліку як складової бюджетного менеджменту та його місце в організації бюджетного процесу. У чому полягає особливість бухгалтерського обліку виконання бюджетів?
2. Вкажіть місце облікової політики в організації бюджетного обліку. Чим обумовлена можливість її застосування у якості специфічного елемента регулювання бухгалтерського обліку та звітності?
3. Розкрийте зміст поняття «метод бюджетного обліку». Який метод відображення операцій з виконання бюджету застосовують в Україні?
4. У чому полягає специфіка бухгалтерського, бюджетного та управлінського обліку в органах Казначейства? Чим обумовлена ця специфіка?
5. Які принципи покладені в основу бухгалтерського обліку і формування звітності в органах Державної казначейської служби України? Які з цих принципів, на Вашу думку, у повній мірі реалізовані на практиці?
6. Яку структуру має План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів? У чому полягає специфіка балансових, бюджетних і позабалансових рахунків?
7. Дайте коротку характеристику класів рахунків бухгалтерського обліку виконання бюджетів.
8. Яка частина фінансової звітності у державі належить до бюджетної? Яке значення бюджетної звітності в організації бюджетного процесу?
9. Наведіть класифікацію бюджетної звітності за призначенням, обсягом даних, що включаються у звіти, термінами складання і подання. Розкрийте сутність кожного виду бюджетної звітності.
10. До компетенції яких органів належить розробка і затвердження нормативних та інструктивних документів з питань бюджетної звітності в Україні? Які нормативні документи з питань бюджетної звітності Ви знаєте?
11. Дайте характеристику звітності розпорядників бюджетних коштів про їх використання. Якими є склад, терміни і порядок подання документів місячної, квартальної і річної звітності розпорядників бюджетних коштів.
12. Які органи готують звітність про виконання державного бюджету? Дайте характеристику складу, термінів і порядку подання місячної, квартальної і річної звітності про виконання Державного бюджету України.
13. У якому розрізі складається місячний звіт по доходах і видатках державного бюджету? Яке інформаційне навантаження несе певний код бюджетної класифікації?
14. Які органи складають звітність про виконання місцевих бюджетів, що складають бюджетну систему України? Яка специфіка даної звітності у порівнянні зі звітністю про виконання державного бюджету?
15. Розкрийте порядок складання і затвердження звіту про виконання Державного бюджету України. Яку роль у цій процедурі відіграють Казначейство, міністерство фінансів, постійна комісія Верховної Ради з питань бюджету, Рахункова палата України?
16. Розкрийте порядок складання і затвердження звітів про виконання місцевих бюджетів різних рівнів, зведеного бюджету України.

Завдання для індивідуальної роботи:

Реферати на тему:

1. *“Напрямки вдосконалення бюджетної звітності в Україні”.*

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Документ 996-14, поточна редакція від 25.06.2016, підстава 1405-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Порядок подання фінансової звітності. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 419. Поточна редакція від 24.06.2015, підстава 419-2015-п // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-п>.
4. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. № 228. Поточна редакція від 18.05.2016, підстава 331-2016-п // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п>.
5. Порядок реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 02.03.2012 № 309. Поточна редакція від 29.04.2016, підстава z0530-16 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0419-12>.
6. Порядок складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 24.01.2012 № 44. Поточна редакція від 01.07.2016, підстава z0847-16 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>.
7. Інструкція про складання органами Державної казначейської служби України фінансової та бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів. Затверджено наказом Державної казначейської служби України від 08.02.2012 № 49 (у редакції наказу Державної казначейської служби України від 26.01.2016 № 24 (із змінами)) // <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/215068>.
8. Інструкція про складання органами Державної казначейської служби України звітності про виконання державного бюджету. Затверджено наказом Державної казначейської служби України від 13.02.2012 № 52 (із змінами та доповненнями) // <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/215068>.
9. Інструкція про складання Державною казначейською службою України звітності про виконання Зведеного бюджету України, Державного бюджету України і місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя. Затверджено Наказом Державної казначейської служби України від 13.02.2012 № 53 (зі змінами та доповненнями) // <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/215068>.
10. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів. Затверджено наказом ДКУ від 28.11.2000 № 119 (із змінами і доповненнями) // <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/215068>.

11. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів. Затверджено наказом ДКУ від 28.11.2000 № 119 (зі змінами та доповненнями) // <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/215068>.
12. Порядок відображення у бухгалтерському обліку операцій по виконанню державного бюджету. Додаток до наказу Державного казначейства України від 11.08.2008 № 327 (у редакції наказу Державної казначейської служби України від 13.04.2016 № 115 (із змінами)) // <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/215068>.
13. Порядок відображення у бухгалтерському обліку операцій по виконанню місцевих бюджетів. Додаток до наказу Державного казначейства України від 14.12.2007 № 233 (зі змінами) // <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/215068>.
14. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002.– 368 с.
15. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. –К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
16. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – XXI, 2007. – 280 с.
17. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2004. – 192 с.
18. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
19. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
20. Управління державним бюджетом України [електронний ресурс]: підручник / За ред. М. Я. Азарова. – К.: Міністерство фінансів, 2010. – 816 с.
21. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.Федосов, В.Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В.Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
22. Сушко, Н. І. Управління витратами державного сектору в контексті запровадження національних стандартів бухгалтерського обліку / Н. І. Сушко // Фінанси України. – 2015. - № 12. – С. 94 – 108.

Практичні завдання:

Вибрати вірні відповіді із запропонованих.

1. У якості функцій бюджетного обліку розглядаються функції:
 - А) відображення, узагальнення і контролю;
 - Б) нагляду, відображення, узагальнення і контролю;
 - В) аналізу, нагляду, відображення і контролю;
 - Г) аналізу, нагляду, узагальнення і контролю.

2. В Україні застосовується такий метод обліку операцій з обслуговування бюджету за доходами:
 - А) казначейський;

- Б) касовий;
- В) нарахування;
- Г) балансовий.

3. Принцип повноти ведення бюджетного обліку означає що:
- А) операції з виконання бюджету реєструються у бухгалтерському обліку у момент проведення платежів;
 - Б) у звітах відображається вся істотна інформація;
 - В) на рахунках бухгалтерського обліку підлягають реєстрації всі операції без винятків;
 - Г) бухгалтерська звітність має бути зрозумілою для користувача.
4. Рахунки Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного і місцевих бюджетів об'єднуються у:
- А) класи, розділи і балансові рахунки;
 - Б) класи, порядки, розділи і балансові рахунки;
 - В) класи, порядки, групи і балансові рахунки;
 - Г) класи, розділи, групи і балансові рахунки.
5. Кошти розпорядників бюджетних коштів обліковуються у такому класі Плану рахунків бухобліку виконання державного і місцевих бюджетів:
- А) першому;
 - Б) третьому;
 - В) шостому;
 - Г) восьмому.
6. Для обліку видатків бюджету призначені такі рахунки у Плані рахунків бухобліку виконання державного і місцевих бюджетів:
- А) балансові;
 - Б) бюджетні;
 - В) меморандні;
 - Г) позабалансові.
7. На практиці бюджетна звітність представлена:
- А) звітністю розпорядників бюджетних коштів;
 - Б) звітністю органів Державної казначейської служби;
 - В) звітністю органів Державної казначейської служби і фінансових органів;
 - Г) звітністю розпорядників бюджетних коштів, органів Державної казначейської служби і фінансових органів.
8. Зовнішня бюджетна звітність відрізняється від внутрішньої:
- А) своїм призначенням;
 - Б) обсягом даних, що включаються у звіти;
 - В) термінами складання і подання;
 - Г) всі зазначені відповіді вірні

9. Фінансова звітність, яка призначена для задоволення потреб в інформації керівництва органів казначейства та фінансових органів є:
- А) зовнішньою;
 - Б) внутрішньою;
 - В) первинною;
 - Г) зведеною.
10. Яка із зазначених форм звітності належить до форм місячної звітності розпорядників бюджетних коштів?
- А) форма № 1;
 - Б) форма № 2;
 - В) форма № 7;
 - Г) форма № 9.
11. Які із зазначених форм звітності розпорядників бюджетних коштів стосуються виконання спеціального фонду кошторису установи:
- А) форма № 2;
 - Б) форми № 4;
 - В) форма № 7;
 - Г) форма № 9.
12. Яка із зазначених форм звітності не належить до форм квартальної звітності розпорядників бюджетних коштів?
- А) форма № 1;
 - Б) форма № 2;
 - В) форма № 6;
 - Г) форма № 7.
13. Яка із зазначених форм відсутня у складі місячної звітності про виконання Державного бюджету України:
- А) форма № 1;
 - Б) форма № 2;
 - В) форма № 3;
 - Г) форма № 7.
14. Форма № 2 звітності про виконання державного бюджету України являє собою:
- А) звіт про виконання доходної частини бюджету;
 - Б) звіт про виконання видаткової частини бюджету;
 - В) звіт про виконання бюджету в цілому;
 - Г) вона взагалі не відображає інформації про доходи та видатки бюджету.
15. У формі № 3 звітності про виконання Державного бюджету України міститься інформація про:

- А) сальдовий баланс рахунків бюджету;
- Б) результати виконання бюджету;
- В) рух грошових коштів бюджету;
- Г) бюджетну заборгованість.

Тема 9. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТУ

Питання для обговорення:

1. Сутність та призначення бюджетного контролю.
2. Органи державного бюджетного контролю в Україні.
3. Методи бюджетного контролю. Класифікація ревізій.
4. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією державного фінансового аудиту.
5. Порядок проведення інспектування фінансово-господарської діяльності установ і організацій.

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки:

1. Розкрийте сутність та основні завдання бюджетного контролю. Чим визначається важлива роль бюджетного контролю у системі бюджетного менеджменту?
2. Розкрийте економічну сутність понять „суб’єкт”, „об’єкт”, „предмет”, „методи”, „процес бюджетного контролю”. Як Ви розумієте сутність терміну „механізм бюджетного контролю”?
3. Назвіть види бюджетного контролю залежно від його суб’єкта та часу проведення. Розкрийте сутність кожного виду бюджетного контролю.
4. Які служби державного контролю в Україні здійснюють бюджетний контроль? Які з них здійснюють контроль за витрачанням бюджетних коштів?
5. Розкрийте функції та повноваження Рахункової палати України. На які державні органи та установи поширюються ці повноваження?
6. Наведіть аргументи на користь і проти існування Рахункової палати як контролюючого органу при вищому законодавчому органі держави. Якими, на Вашу думку, є об’єктивні і суб’єктивні передумови створення цього органу державного контролю в Україні?
7. Розкрийте основні функції Державної фінансової інспекції. В якій частині її завдання перетинаються із завданнями Рахункової палати? Як розмежовуються повноваження зазначених органів фінансового контролю у цій сфері?
8. Дайте аргументовану оцінку ефективності бюджетного контролю в Україні, ув’язавши її з Вашими знаннями про склад, структуру і повноваження контролюючих органів у нашій державі.
9. Назвіть найбільш розповсюджені методи бюджетного контролю. Розкрийте специфіку та призначення кожного методу.
10. Які ознаки можуть бути покладені в основу класифікації ревізій? Розкрийте сутність основних видів ревізій за цими ознаками.

11. Які нормативні документи визначають порядок проведення Державною фінансовою інспекцією державного фінансового аудиту? Інспектування фінансово-господарської діяльності установ і організацій?

12. Охарактеризуйте етапи проведення фінансового аудиту. Яким є функціональне призначення кожного етапу?

13. У якій формі проводиться інспектування фінансово-господарської діяльності установ і організацій? Яким чином відбувається оформлення результатів ревізій?

14. Яким чином відбувається реалізація результатів ревізій? Назвіть права органів фінансової інспекції у разі виявлення порушень і зловживань при використанні бюджетних коштів.

15. Які фактори, на Вашу думку, справляють визначальний вплив на ефективність державного фінансового контролю в Україні? Які резерви обмеження впливу негативних факторів у цій сфері Ви могли б запропонувати?

Завдання для індивідуальної роботи:

Реферати на тему :

1. *“Становлення і розвиток органів державного фінансового контролю в Україні”.*
2. *“Організації перевірок та їх вплив на ефективність використання бюджетних коштів в Україні”.*

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні». Документ 2939-12, поточна редакція від 28.12.2015, підстава 901-19 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Документ 996-14, поточна редакція від 25.06.2016, підстава 1405-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
4. Закон України «Про Рахункову палату» від 02.07.2015 № 576-VIII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.
5. Положення про Міністерство фінансів України. Затверджено Указом Президента України від 8 квітня 2011 року № 446/2011. Поточна редакція від 19.03.2013, підстава 141/2013 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/446/2011>.
6. Положення про Державну фінансову інспекцію України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 310 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-п>.
7. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2006 р. № 361. Поточна редакція від 24.06.2015, підстава 419-2015-п // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/361-2006-п>.
8. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2004 р. №

1017. Поточна редакція від 30.11.2012, підстава 1067-2012-п // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-п>.
9. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 698. Поточна редакція від 17.09.2011, підстава 968-2011-п // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-2007-п>.
10. Порядок проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006 р. № 550. Поточна редакція від 15.08.2013, підстава 513-2013-п // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-п>.
11. Методика проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 26.06.2014 № 728 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0826-14>.
12. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
13. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
14. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – ХХІ, 2007. – 280 с.
15. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2004. – 192 с.
16. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
17. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
18. Управління державним бюджетом України [електронний ресурс]: підручник / За ред. М. Я. Азарова. – К.: Міністерство фінансів, 2010. – 816 с.
19. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.Федосов, В.Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В.Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
20. Здирко, Н. Г. Проблемні аспекти аудиту ефективності виконання бюджетних програм / Н. Г. Здирко // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. - № 12. – С. 13 – 19.
21. Коломійчук, Н. М. Координація та формування ефективної системи державного внутрішнього контролю в бюджетному процесі / Н. М. Коломійчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. - № 10. – С. 45 – 47.
22. Коломійчук, Н. М. Особливості державного внутрішнього фінансового контролю за виконанням бюджетів / Н. М. Коломійчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - № 12. – С. 26 – 28.
23. Недбалюк, І. Р. Теоретична концептуалізація поняття системи бюджетного контролю / І. Р. Недбалюк // Економіка та держава. – 2016. - № 1 (ел. р.). – С. 93 – 96.

24. Піхоцький, В. Ф. Державний фінансовий контроль в Україні: проблеми нормативно-правового забезпечення / В. Ф. Піхоцький // Регіональна економіка. – 2014. - № 4. – С. 194 – 204.

Практичні завдання:

Вибрати вірні відповіді із запропонованих.

1. Відомчий бюджетний контроль відрізняється від незалежного:
 - А) суб'єктом контролю;
 - Б) часом проведення;
 - В) формою проведення;
 - Г) всі зазначені відповіді вірні.

2. Призначення попереднього бюджетного контролю полягає у:
 - А) запобіганні нераціонального використання фінансових ресурсів у наступному бюджетному періоді;
 - Б) виявленні причин відхилень фактичних бюджетних показників від планових;
 - В) пошуку внутрішніх резервів зростання бюджетних надходжень у поточному бюджетному періоді;
 - Г) всі зазначені відповіді вірні.

3. Призначення наступного бюджетного контролю полягає у:
 - А) запобіганні нераціонального використання фінансових ресурсів у наступному бюджетному періоді;
 - Б) виявленні причин відхилень фактичних бюджетних показників від планових;
 - В) пошуку внутрішніх резервів зростання бюджетних надходжень у поточному бюджетному періоді;
 - Г) всі зазначені відповіді вірні.

4. Державна фінансова інспекція, як орган оперативного управління бюджетом, є:
 - А) спеціалізованим органом бюджетного контролю з боку виконавчої влади;
 - Б) спеціалізованим органом бюджетного контролю з боку законодавчої влади;
 - В) органом, який здійснює загальне керівництво бюджетними процесами у країні;
 - Г) органом, який забезпечує повноту і своєчасність формування доходів бюджету.

5. Що із зазначеного не належить до функцій Рахункової палати України?
 - А) контроль за ефективністю управління коштами держбюджету Державним казначейством України;
 - Б) контроль інвестиційної діяльності органів виконавчої влади;
 - В) контроль за дотриманням платниками податків і обов'язкових внесків податкового законодавства;
 - Г) здійснення контролю за використанням коштів державного бюджету України.

6. Яка із зазначених функцій є спільною для Державної фінансової інспекції і Рахункової палати?
- А) проведення комплексних ревізій по окремих розділах і статтях держбюджету;
 - Б) удосконалення методів складання бюджету і порядку бюджетного фінансування;
 - В) контроль за дотриманням платниками податків і обов'язкових внесків податкового законодавства;
 - Г) проведення ревізій та перевірок використання бюджетних коштів у міністерствах і відомствах.
7. Ревізія відрізняється від перевірки за:
- А) метою проведення;
 - Б) повнотою охоплення діяльності об'єкта, що ревізується;
 - В) суб'єктом контролю;
 - Г) всі зазначені відповіді вірні.
8. Наслідки перевірки оформляються:
- А) актом;
 - Б) довідкою;
 - В) доповідною запискою;
 - Г) довідкою або доповідною запискою.
9. Тематичні ревізії відрізняються від комплексних:
- А) повнотою охоплення діяльності об'єкта, що ревізується;
 - Б) ступенем охоплення даних фінансово-господарських операцій;
 - В) організацією;
 - Г) джерелом даних, які є базою для проведення ревізій.
10. При проведенні фінансового аудиту суб'єкт господарювання повідомляється про це не пізніше як за:
- А) 7 днів до початку аудиту;
 - Б) 10 днів до початку аудиту;
 - В) 14 днів до початку аудиту;
 - Г) 30 днів до початку аудиту.
11. Гранична тривалість аудиту діяльності суб'єктів господарювання складає:
- А) 14 календарних днів;
 - Б) 30 календарних днів;
 - В) 60 календарних днів;
 - Г) 90 календарних днів.
12. Граничний термін планової ревізії складає:
- А) 7 робочих днів;
 - Б) 14 робочих днів;
 - В) 30 робочих днів;

Г) 60 робочих днів.

13. Заключним етапом контрольно-ревізійного процесу є:

- А) складання акту ревізії;
- Б) оформлення матеріалів ревізії;
- В) реалізація матеріалів ревізії;
- Г) систематизація матеріалів ревізії.

14. Нормативні документи щодо порядку проведення фінансового аудиту та інспектування Державною фінансовою інспекцією затверджені:

- А) Президентом;
- Б) Кабінетом міністрів;
- В) Міністерством фінансів;
- Г) Рахунковою палатою.

Тема 10. СВІТОВИЙ ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Питання для обговорення:

1. Бюджетна теорія і практика у розвинутих країнах Заходу.
2. Сучасні технології бюджетного менеджменту.
3. Організація бюджетного контролю у демократичному суспільстві.

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки:

1. Розкрийте ключові аспекти аналізу бюджету, бюджетного процесу і бюджетного менеджменту у працях західних фінансистів-теоретиків. Що спільного і що відмінного у баченні теорії і практики бюджетного менеджменту в розвинутих країнах світу та Україні?
2. Як Ви розумієте вислів ”демократичний вибір бюджетних пріоритетів”? Чи можна, на Вашу думку, вибір бюджетних пріоритетів в Україні вважати демократичним?
3. Виділіть особливості політичного механізму прийняття бюджетних рішень у країнах ринкової економіки. Дайте Вашу оцінку ефективності цього механізму. Зробіть аналогічну оцінку політичного механізму прийняття бюджетних рішень в Україні.
4. Розкрийте сутність і суспільне призначення бюджетного федералізму. Які із характерних принципів бюджетного федералізму у розвинутих країнах Заходу на Вашу думку реалізовані в Україні?
5. Чому у другій половині ХХ століття в розвинутих країнах світу відмовились від практики складання бюджету за традиційним підходом? Які етапи розвитку пройшли бюджетні технології від того часу до сьогодні?
6. Який зміст закладається у поняття “бюджетування”? На вирішення яких завдань спрямовані аналітично-управлінські технології, розроблені у рамках бюджетування?

7. Вкажіть особливості бюджетної практики у розвинутих країнах Європи, Північної Америки і Азії. Що з світового досвіду організації бюджетної процедури, на Вашу думку, варто було б запровадити в Україні?

8. Розкрийте специфіку програмно-цільових бюджетів. Які переваги програмно-цільового бюджетування з точки зору підвищення ефективності управління бюджетними коштами?

9. У чому полягають особливості таких нововведень у технологіях бюджетного менеджменту як бюджетний процес на збалансованій основі, процедура зменшеного бюджетування, бюджетування на нульовій основі, метод "витрати – вигоди"?

10. Які умови, необхідні для ефективного здійснення бюджетного контролю, склалися у країнах Заходу? Які із цих передумов мають місце в реаліях сучасної України?

11. Які дві системи організації бюджетного контролю склалися у розвинутих країнах світу? Якій моделі відповідає система бюджетного контролю у нашої державі?

12. Що таке транспарентність? Якою є роль транспарентності у забезпеченні ефективного виконання органами бюджетного контролю їх функцій?

13. Розкрийте зміст основоположних принципів транспарентності у бюджетній сфері. Чи відповідають цим принципам бюджетний процес і бюджетний менеджмент у сучасній Україні?

14. Яким є місце аудиту у системі бюджетного менеджменту провідних зарубіжних країн? На яких принципах базуються міжнародні стандарти аудиту?

Завдання для індивідуальної роботи:

Реферати на тему:

1. *"Особливості організації бюджетного процесу у США (Німеччині, Великобританії, Франції, Швеції, Росії)"*.
2. *"Органи оперативного управління бюджетом у зарубіжних країнах"*.
3. *"Роль органів спеціального контролю в управлінні бюджетним процесом у США (Німеччині, Великобританії, Франції, Швеції, Росії)"*.

Література:

1. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-17, поточна редакція від 06.10.2016, підстава 1509-19 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За загальною редакцією Базилевича В. Д. – К.: Атіка, 2002.– 368 с.
3. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
4. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник. – Чернівці: Книги. – XXI, 2007. – 280 с.
5. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.

6. Коваленко Л.О., Зеленський С.М., Забаштанський М.М. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник / Під загальною редакцією Коваленко Л.О. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2011. – 416 с.
7. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.Федосов, В.Опарін, Л.Сафонова та ін. За заг. ред. В.Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
8. Отливальська, Г. Сучасні концепції та технології бюджетування / Г.Отливальська, Р.Бабашов // Банківська справа. – 2015. - № 1 – 2 (ел. р.). – С. 74 – 86.
9. Плескач, В. Зарубіжний досвід застосування середньострокового бюджетного планування / В. Плескач, Н. Конопацька // Банківська справа. – 2016. - № 2 (ел. р.). – С. 3 – 18.
10. Сукач, О. М. Закордонний досвід формування бюджетів за програмами / О. М. Сукач // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. - № 3 (ел. р.). – С. 198 – 202.
11. Чекановський, В. П. Світовий досвід реформування бюджетних систем зарубіжних країн та шляхи його впровадження в Україну / В. П. Чекановський // Економіка та держава. – 2015. - № 10 (ел. р.). – С. 127 – 129.
12. Чуркіна, І. Є. Реформи бюджетної системи ЄС: результати та перспективи / І. Є. Чуркіна // Економіка та держава. – 2015. - № 10 (ел. р.). – С. 66 – 69.

Практичні завдання:

Вибрати вірні відповіді із запропонованих.

1. Який учений сформулював відомий у теорії бюджетного менеджменту критерій ефективності використання бюджетних ресурсів?
 - А) Кеннет Ерроу;
 - Б) Вільфредо Парето;
 - В) Джеймс Б'юкенен;
 - Г) Чарльз Тібо.
2. Безперервна реакція обсягів і структури бюджету на зміну параметрів економічної кон'юнктури у країні позначається терміном:
 - А) демократичний вибір бюджетних пріоритетів;
 - Б) бюджетний федералізм;
 - В) транспарентність;
 - Г) бюджетний дрейф.
3. Загальні гранти на бюджетне вирівнювання зарубіжних країн є аналогом вітчизняних:
 - А) дотації вирівнювання;
 - Б) субсидії;
 - В) субвенції;
 - Г) всіх видів цільових трансфертів.
4. Спеціальні гранти на бюджетне вирівнювання зарубіжних країн є аналогом вітчизняних:

- А) дотації вирівнювання;
- Б) субсидії;
- В) субвенції;
- Г) всіх видів цільових трансфертів.

5. Визначення пріоритетних напрямків використання бюджетних ресурсів на основі вивчення відносних витрат і результатів альтернативних підходів до вирішення певної проблеми у межах фінансованої програми має місце у рамках такої з бюджетних технологій:
- А) традиційного бюджету;
 - Б) бюджету від результатів;
 - В) бюджету від виконання;
 - Г) бюджету на основі цільових програм.
6. Під терміном "бюджетування" у західних країнах розуміється:
- А) сукупність будь-яких технологічних процедур бюджетної роботи;
 - Б) побудова системи взаємопов'язаних бюджетів із законодавчо зафіксованим розподілом функціональних повноважень та відповідальності структур різних рівнів влади;
 - В) підготовка бюджетів на основі порівняння відносної корисності альтернативних варіантів витрачання бюджетних коштів;
 - Г) розмежування доходів і видатків між різними рівнями влади на засадах державної соціально-економічної та політичної доцільності.
7. Технологія бюджетування шляхом щорічно виконуваного заново обґрунтування необхідності певних видатків отримала назву:
- А) зменшеного бюджетування;
 - Б) бюджетування на нульовій основі;
 - В) методу "витрати – вигоди";
 - Г) програмно-цільового бюджетування.
8. Припинення фінансування певної установи у разі не поновлення права на її діяльність на новий бюджетний період передбачає:
- А) бюджетний процес на збалансованій основі;
 - Б) метод "сансет";
 - В) метод "вартісного ефекту";
 - Г) метод "ефективності витрат".
9. Прозорість для громадськості інформації про зміст бюджетної політики та стан бюджету позначається терміном:
- А) демократичний вибір бюджетних пріоритетів;
 - Б) бюджетний федералізм;
 - В) транспарентність;
 - Г) бюджетний дрейф.

10. Міжнародний стандарт вимог до транспарентності був прийнятий:
- А) Радою Європейського Союзу;
 - Б) Європейською економічною комісією;
 - В) Радою керуючих Міжнародного валютного фонду;
 - Г) Міжнародною організацією вищих ревізійних установ.
11. Систематизований процес одержання та оцінювання об'єктивних даних стосовно фінансово-економічних дій і фактів з метою з'ясування відповідності зафіксованих явищ встановленим критеріям та параметрам у бюджетній сфері позначається терміном:
- А) бюджетний контроль;
 - Б) контроль ефективності;
 - В) адміністративний контроль;
 - Г) бюджетний аудит.
12. Зовнішній бюджетний аудит покликаний забезпечити реалізацію такого з принципів транспарентності бюджетної сфери:
- А) визначеності ролі і функцій;
 - Б) доступності інформації;
 - В) відкритості підготовки і виконання бюджету та бюджетної звітності;
 - Г) незалежних гарантій достовірності.

ЗМІСТ

Вступ	3
Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту	4
Тема 2. Органи оперативного управління бюджетом	6
Тема 3. Бюджетне планування	10
Тема 4. Державне казначейство України та його роль в управлінні бюджетними коштами	15
Тема 5. Виконання державного бюджету за доходами	18
Тема 6. Виконання державного бюджету за видатками	22
Тема 7. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів	27
Тема 8. Облік виконання бюджету і звітність про виконання бюджету	32
Тема 9. Контроль за виконанням бюджету	38
Тема 10. Світовий досвід бюджетного менеджменту	43